

Cumhuriyet Döneminde Bisiklet Sporı

Mehmet SÜME ^{ID 1}

Selami ÖZSOY ^{ID 2}

Öz

Bisiklet, 19. yüzyılın başlarında Avrupa’da icat edilmiş, maliyetinin düşüklüğü ve ulaşım kolaylığı sağlaması dolayısıyla çok geçmeden dünyada yaygınlaşmıştır. Osmanlı İmparatorluğu’nda Avrupa’dan bir bisikletin geldiğiyle ilgili ilk haber 1885 yılında Tarık gazetesinde yer almıştır. Osmanlı İmparatorluğu’nda birçok yenilik gibi bisiklet de Levantenler tarafından getirilmiş ve öncelikle posta teşkilatı, polis teşkilatı ve orduda kullanılmıştır. Osmanlı’da ilk bisiklet yarışları Selanik’te düzenlenmiştir. II. Meşrutiyetten sonra bisiklet cemiyetlerinin yaygınlaştığı görülmektedir. Türkiye’de spor faaliyetlerinin yürütülmesi için Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı’nın kurulmasıyla oluşturulan 9 spor federasyonu arasında bisiklet de yer almıştır. Türkiye Bisiklet Federasyonu, kuruluşunun ardından o zamanki adı Uluslararası Bisiklet Federasyonu olan Union Cycliste Internationale’a (UCI) üye olmuştur. Türk bisikletçiler ilk defa 1924 Olimpiyatları’nda katılmak üzere Paris’e gitmiş, ancak teknik nedenlerden dolayı yarışamamıştır. Bisiklet Milli Takımının katıldığı ilk olimpiyat 1928 Amsterdam Olimpiyatları olmuştur. Bisiklet sporunu yurt genelinde yaygınlaştırmak için organizasyonlar yapılmıştır. 1933 yılında orduya ait Muhafız Gücü’nün 12 bisikletçisi Samsun’dan başlayan İstanbul, İzmir ve Antalya’yı da kapsayan 2709 kilometrelik Türkiye turuna çıkmıştır. 1935 yılında Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı tarafından bisiklet yarışlarının düzenlenmesiyle ilgili bir tüzük hazırlanıp CHP Genel Sekreterliği aracılığıyla yurt genelindeki Halkevleri’ne gönderilmiştir. İkinci Dünya Savaşı yıllarında bisiklet sporu yedek parça ve lastik sıkıntısıyla durgunluk dönemine girmiştir. 1948 Londra Olimpiyatları’na katılan dört Türk bisikletçisi, 195 kilometrelik yol mukavemet yarışını lastik patlaması ya da mekanik arızalar nedeniyle tamamlayamamıştır. Bisiklet sporunun Türkiye’de yaygınlaşması için yurt dışından antrenör getirilmiştir. Fransız uyruklu Bertolucci Gino 1965 yılında Türkiye Bisiklet Federasyonu’nda görev yapmıştır. Bisiklet sporunu geliştirmeye yönelik çabaların sonucunda Türk sporcuları Avrupa turnuvaları, Akdeniz Oyunları ve Balkan Şampiyonaları gibi uluslararası organizasyonlarda dereceler kazanmıştır. Türkiye’de Cumhurbaşkanlığı Uluslararası Bisiklet Turu gibi uluslararası alanda saygınlığı olan turlar düzenlenmeye başlamıştır. Sonuç olarak Cumhuriyet döneminde bisiklet ulaşımı hızlandıran bir araç olarak halkın gündelik hayatına da girmiştir. Ancak amatör bir spor branşı olarak bisikletin önemli bir seviyeye gelmiş olmasına karşın Türkiye’de bisikletin sağlıklı ulaşım aracı olarak gelişmiş ülkeler düzeyinde yaygın bir şekilde kullanıldığını söylemek zordur. Beden sağlığı, enerji tasarrufu, çevre bilinci gibi sebeplerle bisiklet kullanımının teşvik edilmesi, kentlerde yolların buna göre düzenlenmesi gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler : Bisiklet, Spor, Tarih

¹ Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Türkiye, Doç. Dr., sume_m@ibu.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-0450-3372

² Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Türkiye, Profesör, selamio@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-8776-8922

Cycling Sports in The Republican Era

Mehmet SÜME ¹

Selami ÖZSOY ²

Abstract

The bicycle was invented in Europe at the beginning of the 19th century and soon became widespread throughout the world due to its low cost and ease of transportation. The first news about a bicycle coming from Europe to the Ottoman Empire appeared in the Tarik newspaper in 1885. Like many innovations in the Ottoman Empire, the bicycle was brought by the Levantines and was used primarily in the postal service, police force and army. The first bicycle races in the Ottoman Empire were held in Thessaloniki. It is seen that bicycle associations became widespread after the Second Constitutional Monarchy. Cycling was also included among the 9 sports federations established with the establishment of the Turkish Training Societies Alliance to carry out sports activities in Türkiye. Following its establishment, the Turkish Cycling Federation became a member of the then-named International Cycling Federation (Union Cycliste Internationale - UCI). Turkish cyclists went to Paris for the first time to participate in the 1924 Olympics but could not compete due to technical reasons. The first Olympics in which the National Cycling Team participated was the 1928 Amsterdam Olympics. Organizations have been made to popularize cycling throughout the country. In 1933, 12 cyclists of the Army Guard Force went on a 2709-kilometer tour of Türkiye, starting from Samsun and covering Istanbul, Izmir, and Antalya. In 1935, a regulation regarding the organization of bicycle races was prepared by the Alliance of Turkish Training Societies and sent to Community Centers across the country through the CHP General Secretariat. During the Second World War, cycling entered a period of stagnation due to the shortage of spare parts and tires. Four Turkish cyclists who participated in the 1948 London Olympics could not complete the 195-kilometer road endurance race due to tire bursts or mechanical malfunctions. Coaches were brought from abroad to popularize cycling in Turkey. Bertolucci Gino, a French national, served in the Turkish Cycling Federation in 1965. As a result of efforts to develop cycling sports, Turkish athletes have won places in international organizations such as European tournaments, the Mediterranean Games, and the Balkan Championships. Internationally respected tours such as the Presidential International Bicycle Tour have started to be organized in Turkey. As a result, during the republican period, bicycles entered the daily life of the people as a means of speeding up transportation. However, although cycling has reached an important level as an amateur sports branch, it is difficult to say that cycling is widely used as a healthy means of transportation in Türkiye at the level of developed countries. Bicycle use should be encouraged for reasons such as physical health, energy saving, and environmental awareness, and roads in cities should be arranged accordingly.

Keywords : Bicycle, Sports, History

¹ Bolu Abant İzzet Baysal University, Faculty of Arts and Sciences, Türkiye, Assoc. Prof., sume_m@ibu.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-0450-3372

² Bolu Abant İzzet Baysal University, Faculty of Communication, Türkiye, Prof., selamio@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-8776-8922